

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 19 kwietnia 2024 r.

Poz. 4536

UCHWAŁA NR XXXVI/350/24 RADY GMINY CZARNIA

z dnia 3 kwietnia 2024 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2026

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2026, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarnia.

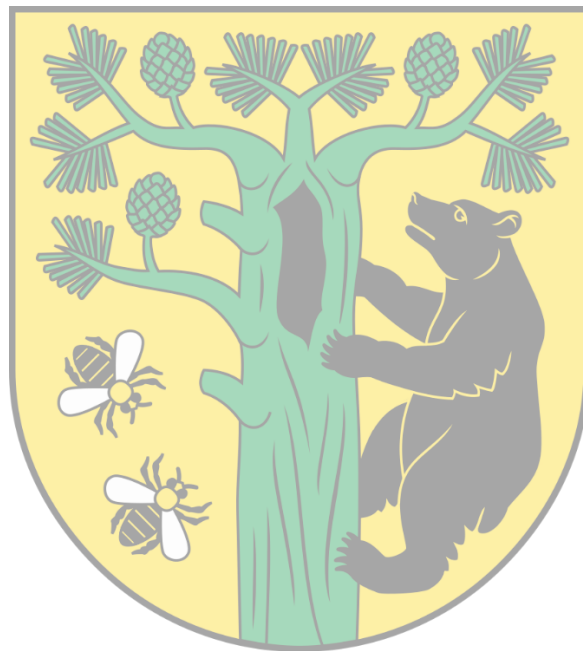
§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Szczepan Kurzyński

Załącznik do
Uchwały Nr XXXVI/350/24
Rady Gminy Czarnia
z dnia 03 kwietnia 2024 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 -2026.

Czarnia 2024

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Podstawy prawne programu	3
2. Diagnoza zjawiska przemocy.....	5
2.1 Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Czarnia.....	6
3. Cele programu.....	7
4. Adresaci programu	9
5. Realizatorzy programu.....	10
6. Spodziewane efekty	10
8. Miejsce i czas realizacji programu	12
9. Monitoring i ewaluacja.	12
10. Finansowanie programu.....	13
Zakończenie	13

Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka), jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich. Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny doznające przemocy pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

W 2023 r. wprowadzono ustawę z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która wprowadza do porządku prawnego wiele rozwiązań, których celem jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej; prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową; zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Opracowany program wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Czarnia na lata 2021-2025 w tym cel strategiczny 3 dotyczący Przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Kierunki działań ujęte w dokumencie odpowiadają zaplanowanym do osiągnięcia wskaźnikom, tj. podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy oraz edukacja społeczności lokalnej (kampanie informacyjne lokalne i ogólnopolskie).

1. Podstawy prawne programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030 powstał w oparciu o literaturę podejmującą problem

oraz zapisy ustaw i programów oraz Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024- 2030 (MP 2023 poz.1232). Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej stanowi:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t. j. Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.);
2. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z 2023 r. poz. 289 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2024, poz. 177.);
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023 poz. 40 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. . u. z 2023 r., poz. 2809.);
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 17.);
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939)
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151)
10. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2022r., poz. 2123 z 2023 poz. 1972.)
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870);
12. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r., w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka. Któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz. U. z 2023 r., poz. 1159);
13. Uchwała Nr XXXII/310/23 Rady Gminy Czarnia z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego, zmieniona uchwałą Nr XXX/III/319/23 Rady Gminy Czarnia z dnia 27 września 2023 r.

2. Diagnoza zjawiska przemocy

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie.

Przemoc domowa – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Kryteria przemocy domowej:

Intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc domową nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego oznaczenia celowego krzywdzenia bliskich i zadawania im bólu. Osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania pełnej kontroli i władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonana, że wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym posiada wyłączne prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.

Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych

aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna.

Naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc domową narusza godność osoby doznającej przemocy, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.)

Powodowanie cierpienia i szkód – osoby doznające przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy domowej mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

Tab. 1. Formy przemocy

Fizyczna	Psychiczna	Materialna	Seksualna	Zaniedbanie
Popychanie	Zastraszanie	Ograniczanie pieniędzy	Napad	Brak opieki
Bicie	Nękanie	Wyliczanie	Gwałt	Brak pomocy finansowej
Więzienie	Poniżanie		Kazirodztwo	

Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce – w 2018 r. odsetek populacji w wieku 15–64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%. poddawane analizie.

2.1 Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Czarnia.

Na terenie Gminy Czarnia funkcjonuje Zespół interdyscyplinarny oraz grupy diagnostyczno-pomocowe (grypy robocze). W skład zespołu wchodzi przedstawiciele takich instytucji jak: centrum usług społecznych, PSP w Czarni, PSP w Surowem, GKRPA w Czarni, przychodni lekarskiej, sądu (kuratorzy) i policji. Od 2021 roku przy współpracy innych instytucji przeprowadzana jest „Kampania 19 dni przeciwko przemocy”. Przygotowywane są spotkania profilaktyczne w szkołach oraz w Klubach Senior+ ze specjalistami takimi jak: psycholog, terapeuta ds. uzależnień i współuzależnień. W dwóch kolejnych latach organizowano także

stoiska informacyjne dotyczące możliwości uzyskania pomocy na których rozdysponowywano ulotki, balony oraz kwalifikowano do usług społecznych.

Członkowie Zespołu interdyscyplinarnego oraz pracownicy socjalni na bieżąco podnoszą swoje kompetencje w zakresie współpracy z osobą doświadczającą przemocy oraz stosującą przemoc. Zespół i grupy diagnostyczno-pomocowe opracowują plan pomocy, monitorują sytuację rodzin oraz dokumentują podejmowane działania.

Tab. 2. Działania ZI w poszczególnych latach.

Działania	2023	2022	2021
Liczba kontynuowanych Niebieskich Kart	3	0	2
Liczba sporządzonych NK	4	10	1
Liczba NK sporządzonych przez Policję	2	5	0
Liczba NK sporządzonych przez pracowników socjalnych	2	5	1
Liczba spotkań Zespołu interdyscyplinarnego	5	4	4
Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	9	8	4
Liczba zawiadomień przekazanych do organów ścigania	1	0	0

Tab. 3 Osoby doświadczające przemocy.

	2023	2022	2021
Kobiety	3	7	1
Mężczyźni	1	4	0

Tab. 4 Osoby stosujące przemoc.

	2023	2022	2021
Kobiety	0	2	1
Mężczyźni	4	9	2

3. Cele programu

Głównym celem programu jest:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.

Cele szczegółowe:

1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową

Realizatorzy zadania: Centrum Usług Społecznych, organizacje pozarządowe

Wskaźniki: – liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej.

Termin realizacji: 2024–2030

2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej
 - 2.1. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych

Wskaźniki: – liczba lokalnych kampanii społecznych.

Termin realizacji: 2024–2030

3. Współpraca między organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi, w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej

Realizatorzy zadania: Centrum Usług Społecznych we współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki: – liczba zrealizowanych działań, – liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.

Termin realizacji: 2024–2030

4. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży

Realizatorzy zadania: Centrum Usług Społecznych, placówki oświatowe.

Wskaźniki: – liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, – liczba osób, którym udzielono porady, - liczba specjalistów realizujących poradnictwo.

5. Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego, CUS

Wskaźniki: – liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego, liczba założonych NK, liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych/ psychologiczno-terapeutycznych

Termin realizacji: 2024–2030

6. Funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych

Realizatorzy zadania: jednostki samorządu terytorialnego, CUS.

Wskaźniki: – liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych, – liczba spotkań w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych, liczba osób doznających przemocy, - liczba monitorowanych procedur NK po zakończeniu, -liczba osób stosujących przemoc

Termin realizacji: 2024–2030

7. Podnoszenie kompetencji członków ZI i grup diagnostyczno-pomocowych oraz specjalistów realizujących wsparcie w tym przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

Wskaźniki: – liczba osób przeszkolonych, liczba zorganizowanych szkoleń

Termin realizacji: 2024–2030

8. Wdrożenie systemu wsparcia w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej (superwizja, doradztwo, coaching, grupy wsparcia).

Wskaźniki: – liczba osób biorących udział w superwizji, grupach wsparcia,

Termin realizacji: 2024–2030

9. Realizacja działań w tym programów profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar.

Wskaźniki: – liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, liczba osób biorących udział

Termin realizacji: 2024–2030

4. Adresaci programu

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu mają służyć poprawie sytuacji osób doznających przemocy, jak i ochronie osób zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza form pomocy, oraz specjalistów, ich kwalifikacji i umiejętności. Program kierowany jest zatem do:

a) ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową,

- b) osób dotkniętych przemocą domową,
- c) osób stosujących przemoc domową,
- d) świadków przemocy domowej,
- e) służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

5. Realizatorzy programu

Aby działania ukierunkowane na ograniczenie zjawiska przemocy były skuteczne, realizacja musi odbywać się interdyscyplinarnie. Realizatorami programu są wszystkie podmioty zobligowane do prowadzenia procedury Niebieskiej Karty tj. centrum usług społecznych, policja, placówki oświatowe, służby zdrowia, gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, kuratorzy sądowi, oraz przy współpracy podmiotów lub organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych

6. Spodziewane efekty

Analiza SWOT infrastruktury społecznej w Gminie Czarnia.

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej umożliwiły sporządzenie analizy SWOT(ang. Strengths –mocne strony, Weaknesses –słabe strony, Opportunities – szanse, Threats –zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Czarnia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Dobre rozpoznanie środowiska przez pracowników socjalnych. 2. Zaangażowanie oraz współpraca wielu podmiotów: policji, placówek oświatowych, ośrodków zdrowia, GKRPA, kuratorów. 3. Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania lub jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz	1. Zatajanie przez członków rodziny i bliskich przemocy domowej. 2. Wycofanie zeznań przez osoby doznające przemocy, co utrudnia udzielenie pomocy. 3. Powiązanie zjawiska przemocy z innymi szkodliwymi zjawiskami, tj. uzależnienia, ubóstwo, choroba psychiczna. 4. Brak mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy.

<p>zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia przez Policję.</p> <p>4. Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy</p> <p>5. Realizacja usług społecznych (terapeuta, psycholog, asystent rodziny, animacja społeczności lokalnej, promocja i ochrona zdrowia)</p> <p>6. Przeprowadzanie kampanii społecznych.</p> <p>7. Dobra współpraca członków ZI oraz GKRPA.</p>	<p>5. Brak w gminie grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>1. Integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół Interdyscyplinarny oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez Grupy Diagnostyczno-Pomocowe.</p> <p>2. Zwiększająca się dostępność specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej w placówkach oświatowych, tj. dostępność psychologów i pedagogów szkolnych,</p> <p>3. Możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa.</p> <p>4. Zmiana postaw społecznych, obalenie mitów i stereotypów o tematyce przemocy</p> <p>5. Zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej.</p> <p>6. Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.</p> <p>7. Nawiązywanie współpracy z KGW, stowarzyszeniami w zakresie profilaktyki.</p>	<p>1. Utrzymujące się w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy oraz przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej.</p> <p>2. Wzrost osób uzależnionych (alkohol, uzależnienia behawioralne).</p>

8. Miejsce i czas realizacji programu

Program będzie realizowany na terenie Gminy Czarnia w latach 2024-2030. Wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu a działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

9. Monitoring i ewaluacja.

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitoring realizacji Programu prowadzić będą wszystkie służby, które w ramach swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Ostateczne efekty podsumowane zostaną po zakończeniu jego realizacji.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej,
- liczba przeprowadzonych lokalnych kampanii społecznych,
- liczba osób korzystających ze wsparcia,
- liczba specjalistów udzielających wsparcia,
- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy domowej,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- liczba monitorowanych procedur po zakończeniu,
- liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych/psychologiczno-terapeutycznych,
- ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
- liczba zorganizowanych szkoleń,
- liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych.

10. Finansowanie programu.

Program finansowany będzie ze środków własnych Gminy Czarnia, dotacji oraz funduszy pozyskiwanych ze źródeł zewnętrznych.

Zakończenie

Osiągnięte cele Programu wpłyną na pobudzenie aktywności instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej oraz umożliwią lepszą współpracę pomiędzy jednostkami i podmiotami działającymi na rzecz tych osób i rodzin. Program ma charakter otwarty tzn. dopuszcza się jego rozszerzenie o dodatkowe rozwiązania lub modyfikacje zaproponowanych działań stosownie do możliwości i pojawiających się potrzeb.